

Regionstyrelsen

Medborgarförslag – Ersätt mjölk med vatten som måltidsdryck i skolan

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget anses besvarat med vad som anförts i ärendet.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag gällande att ersätta mjölk med vatten som måltidsdryck har inkommit till Regionstyrelseförvaltningen. Regionstyrelseförvaltningen har svarat på detta medborgarförslag.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag gällande att ersätta mjölk med vatten som måltidsdryck, har inkommit till Regionstyrelseförvaltningen. Medborgarförslaget beskriver att mjölk som måltidsdryck ökar kaloriintaget så mycket att många barn blir tjocka. Vidare står i förslaget att barn mår bättre av att dricka vatten och de får en ekonomisk fördel som vuxen av att ha vant sig att dricka vatten som barn. Ekonomisk vinst och positiv hälsoeffekt.

Utgångspunkt är följande lagar, riktlinjer och policy;

- Region Gotlands Mat och måltidspolicy, fastställd av Regionstyrelsen.
- De nordiska näringsrekommendationerna (NNR).
- Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i skolan –förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och fritidshem.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens avdelning Måltid beskriver nedan styrning, hur erbjudandet gällande måltidsdryck i skolrestaurangerna ser ut, samt beskriver näring- och energiinnehåll i mjölk, liksom kostnader för mjölk i skolrestaurangerna.

Avdelning Måltid arbetar utifrån Livsmedelsverkets riktlinjer och Nordiska Näringsrekommendationerna som baseras på aktuell forskning. I senaste Nordiska Näringsrekommendationerna 2023, beskrivs det att en måttlig konsumtion av mejeriprodukter, är associerat med en lägre risk för övervikt och överviktsrelaterade

sjukdomar. I dag erbjuds i skolrestaurangerna mjölk och vegetabilisk dryck som ett alternativ till vatten, det finns alltså en valmöjlighet gällande dryck.

Mjölk är ett näringsrikt livsmedel som bidrar med protein, kalcium, riboflavin, vitamin B12, jod och andra näringsämnen. Mjölk är dessutom berikat med vitamin D och innehåller energi vilket för vissa barn och för vissa dagar kan vara ett nödvändigt komplement till måltiden i övrigt. Ett glas mjölk kan därför ge ett bra bidrag av energi och näring för barn som av olika anledningar äter för lite av den lagade maten (Nationella riktlinjer för måltider i skola - förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och fritidshem, Livsmedelsverket).

Enligt Livsmedelsverkets undersökning Riksmaten ungdom 2016-2017 ser man en lägre mjölkkonsumtion jämfört med 2003 vilket stämmer väl överens med siffror från Jordbruksverket. Det beskrivs i rapporten att ”Konsumtionen av mjölk, läsk och saft verkar i stora delar ha bytts ut mot vatten, eftersom medelkonsumtionen av vatten ökat till mer än det dubbla mellan Riksmaten-undersökningarna” (Riksmaten ungdom 2016-17 – del 1 livsmedelskonsumtion, Livsmedelsverket nr 14, 2018, jordbruksverket.se).

Att inte erbjuda mjölk alls som ett alternativ till vatten skulle innebära en lägre kostnad men skulle också missa de positiva effekterna gällande energi och näring för mjölk som beskrivs ovan. Ett EU-stöd, Skolmjölksstödet, bidrar till att kostnaden för mjölk som dryck i skola och förskola minskar. Bedömningen är att det därför inte ger en betydande ekonomisk vinst.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag Ersätt mjölk med vatten 2022-1065

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark

Regiondirektör

Josefine Jessen

Avdelningschef Måltid

Skickas till

Barn- och utbildningsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Regionstyrelseförvaltningen